

Rapport

Datum: 14 september 2006
Rapportnummer: 2006/316

Klacht

Verzoeker klaagt over het optreden jegens hem van politieambtenaren van het regionale politiekorps Utrecht op 10 september 2004 te Utrecht.

Hij klaagt er met name over dat politieambtenaren:

- geweld tegen hem hebben gebruikt bij zijn aanhouding door hem naar de grond te brengen en boven op hem te gaan zitten;
- hem hebben geboeid;
- onnodig hard hebben gereden toen zij hem overbrachten naar een politiebureau.

Voorts klaagt verzoeker erover dat de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht zijn klacht niet binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen heeft afgehandeld.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoeker zat op 10 september 2004 op een muurtje bij het winkelcentrum Lunetten aan de Hondsrug te Utrecht een biertje te drinken.
2. Twee politieambtenaren van het regionale politiekorps Utrecht waren op dat moment per mountainbike ter plaatse. Zij constateerden dat verzoeker een alcoholhoudende drank aan het nuttigen was terwijl dat op grond van artikel 40 van de Algemene Plaatselijke Verordening Utrecht (APV) van 7 juni 2004 was verboden (zie Achtergrond, onder 1.). Zij spraken verzoeker hierover aan.
3. Verzoeker zei dat hem hierover niets bekend was en vroeg de agenten hem met rust te laten. Verzoeker deelde hen voorts mee dat hij zijn naam niet kenbaar wilde maken omdat hij anders een bekeuring zou krijgen. De politieambtenaren deelden verzoeker hierop mee dat hij zijn naam moest geven omdat verzoeker anders zou worden aangehouden en meegenomen naar het politiebureau om daar achter zijn identiteit te komen. Verzoeker weigerde nogmaals zijn naam op te geven. De politieambtenaren wilden verzoeker hierop aanhouden. Verzoeker stond op en rende hard weg. De politieambtenaren haalden verzoeker in en pakten hem vervolgens vast om hem aan te houden.
4. De politieambtenaren brachten verzoeker naar de grond, boeiden hem, plaatsten hem in een ter plaatse gekomen dienstauto en brachten hem ter voorgeleiding aan de (hulp)officier van justitie over naar een politiebureau.

5. Vervolgens werd verzoeker van het districts bureau Tolsteeg per dienstauto naar het districts bureau Paardenveld, beide te Utrecht, overgebracht.

6. Verzoeker diende bij brief van 18 oktober 2004 een klacht in bij de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht over het optreden van de politieambtenaren op die bewuste dag.

7. Op 20 december 2004 nam een klachtonderzoeker van het regionale politiekorps Utrecht de klacht in behandeling. Volgens de klachtonderzoeker was bij de aanhouding gebruik gemaakt van gepast geweld, teneinde te bereiken dat klager kon worden aangehouden en worden overgebracht naar het bureau. Volgens de klachtonderzoeker was aan de hand van de verschillende verklaringen vast komen te staan dat er bij het transport van klager sneller was gereden dan 50 km/uur.

8. De hoofdofficier van justitie te Utrecht gaf bij brief van 11 januari 2005 te kennen het eens te zijn met de inhoud van het klachtrapport. Het overschrijden van de maximumsnelheid bij het transport van klager was volgens haar echter niet nodig.

9. De klachtenadviescommissie van het regionale politiekorps Utrecht bracht op 28 november 2005 advies uit aan de korpsbeheerder. De commissie adviseerde onder meer de klacht over het toegepaste geweld ongegrond te verklaren en de klacht over de lange periode die is verstreken alvorens de klacht in behandeling te nemen gegrond te verklaren. De korpsbeheerder liet bij beslissing van 13 december 2005 weten zich met dat advies te kunnen verenigen.

I. Ten aanzien van het gebruik van geweld en het boeien

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaren geweld tegen hem hebben gebruikt bij zijn aanhouding door hem naar de grond te brengen en boven op hem te gaan zitten. Ook klaagt hij erover dat hij vervolgens is geboeid.

2. Verzoeker bracht ten aanzien van de gebeurtenissen het volgende naar voren.

Verzoeker stelde zich van geen kwaad bewust te zijn geweest toen hij op de openbare weg een biertje dronk. Toen hij daarover door de agenten werd aangesproken, verzocht hij hen dan ook om hem met rust te laten. Hij verklaarde te zijn opgestaan en zich te hebben verwijderd. Op het moment dat hij zich weer omdraaide, werd hij door een agent bij zijn pols gepakt. Verzoeker verklaarde vervolgens een afwerend gebaar te hebben gemaakt naar de agenten en hun te hebben gevraagd hem los te laten. Hij stelde dat hij voor hij het wist op de grond lag met twee agenten bovenop hem die hem vervolgens boeiden en in een politieauto zetten. Verzoeker gaf aan zijn naam niet te hebben willen opgeven omdat

hij anders een bekeuring zou krijgen waarvoor volgens hem geen reden was. Verzoeker voerde aan door de politie als een crimineel te zijn behandeld waardoor hij gezichtsverlies heeft geleden. Ook stelde verzoeker door de handboeien letsel aan zijn rechterpols te hebben opgelopen.

3. In de interne klachtenprocedure legden de twee betrokken politieambtenaren verklaringen af ten aanzien van dit voorval. In die verklaringen, in de ter zake opgemaakte processen-verbaal, staat onder meer het volgende vermeld. Verzoeker dronk een blikje bier op een plaats waar een alcoholverbod gold. Eén van de politieambtenaren gaf verzoeker te kennen dat hij hierdoor in overtreding was en dat hij een bekeuring kreeg. Toen de betrokken ambtenaar verzoeker (meermalen) naar zijn naam vroeg weigerde deze zijn naam op te geven. Hij gaf aan het onzin te vinden dat hij een bekeuring kreeg. Verzoeker werd op de consequenties van zijn weigering gewezen. De betrokken ambtenaar deelde verzoeker mee dat hij dan zou worden aangehouden en mee zou moeten naar het politiebureau. Verzoeker reageerde hier in eerste instantie op met de woorden: "Okay, neem me dan maar mee". Verzoeker werd daarop aangehouden en de cautie aangezegd. Verzoeker liep vervolgens weg in de richting van een fiets. Hij versnelde zijn pas en rende weg. De politieambtenaren renden hem achterna. Het lukte hen om verzoeker beet te pakken. Verzoeker bleef zeggen dat hij geen bekeuring zou krijgen. Hem werd gezegd dat hij de blikken bier die hij in zijn hand hield, moest laten vallen. Verzoeker weigerde dit. De politieambtenaren vroegen verzoeker of hij wilde mee werken omdat er anders geweld zou worden gebruikt. Verzoeker zei dat hij niet mee zou werken omdat hij geen bekeuring wilde. Hierop werd verzoeker tegen de zijkant van een viskraampje gedrukt. Verzoeker bleef agressief en hield zijn armen voor zijn borst gedrukt. Hierdoor was het voor de politieambtenaren moeilijk om hem te overmeesteren. De politieambtenaren probeerden verzoekers linkerarm te strekken, maar verzoeker hield deze arm met kracht voor zich. Een van de ambtenaren pakte vervolgens verzoekers pols vast en probeerde deze met kracht te strekken. Hij voelde hierbij veel tegenstand. Nadat de politieambtenaar verzoeker diverse malen meedeelde dat hij mee moest werken maar verzoeker dit weigerde, besloot de politieambtenaar verzoeker op de grond onder controle te brengen. Eén van de politieambtenaren had inmiddels één arm van verzoeker geboeid, maar verzoeker werkte nog steeds dusdanig tegen dat zij hem niet onder controle kregen. Hierop heeft één van de politieambtenaren de boei gedraaid en zodoende een pijnprikkel aangebracht aan de linkerpols. Hierop ging verzoeker op de knieën zitten en vervolgens op zijn buik liggen. Een politieambtenaar drukte vervolgens met zijn linkerknie op de rug van verzoeker en fixeerde verzoekers rechterarm. Verzoeker bleef echter proberen zijn arm onder zich te trekken. Hierop drukte de ambtenaar zijn rechterknie op verzoekers biceps, boeide verzoeker en droeg hem over aan twee collega's die verzoeker met de auto kwamen halen. De politieambtenaren verklaarden dat zij tijdens de aanhouding uiterst terughoudend zijn opgetreden en geen buitensporig geweld hebben toegepast. Zij hadden slechts gebruikgemaakt van dit geweld met als doel verdachte onder controle te brengen, hem aan te houden en hem naar het politiebureau over te brengen.

4. De korpsbeheerder bleef bij haar standpunt - zoals eerder ingenomen in de interne klachtenprocedure - dat de klacht niet gegrond was. Volgens de korpsbeheerder voldeed het politieoptreden aan de wettelijke eisen en aan de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit.

Beoordeling

Ten aanzien van het gebruik van geweld

5. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Dit is neergelegd in artikel 11 Grondwet (zie Achtergrond, onder 2.). Ook in artikel 8 Europees verdrag voor de rechten van de mens is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet. Het gebruik van geweld betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam (zie Achtergrond, onder 3.). Op grond van artikel 8, eerste lid Politiewet is een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt (het proportionaliteitsvereiste) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (het subsidiariteitsvereiste). Het iemand naar de grond werken en met een knie op de rug drukken wordt aangemerkt als "geweld" (zie Achtergrond, onder 4.).

6. De politieambtenaren konden verzoeker in redelijkheid aanmerken als verdachte van overtreding van artikel 40 van de hiervoor onder het kopje Algemeen, onder 2. genoemde APV. Voorts is onweersproken gebleven dat verzoeker weigerde zijn naam op te geven. De politieambtenaren waren dan ook bevoegd over te gaan tot de aanhouding van verzoeker en overbrenging van hem naar het politiebureau. Hiermee is voldaan aan de eis dat een politieambtenaar alleen geweld mag toepassen in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening.

Verder is vast komen te staan dat verzoeker zich fysiek tegen zijn aanhouding verzette, onder meer door zich in eerste instantie te verwijderen door weg te rennen, door zich - nadat hij door de politieambtenaren was vastgepakt - los te trekken uit de greep van de politieambtenaren, een afwerend gebaar te maken naar de politieambtenaren en door vervolgens zijn armen voor zijn borst gedrukt te houden. De toepassing van geweld om de aanhouding te bewerkstelligen was hiermee gerechtvaardigd. Er was niet een minder ingrijpend geweldsmiddel voorhanden om het verzet te breken. Dat verzoeker naar de grond is gewerkt, was het meest voor de hand liggend, nu verzoeker zich fysiek tegen zijn aanhouding verzette. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat het op de grond werken van verzoeker en het met een knie op de rug van verzoeker duwen onder deze omstandigheden geen schending van zijn recht op onaantastbaarheid van het lichaam opleverde.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Ten aanzien van het boeien

7. Ook dit politieoptreden dient te worden getoetst aan de hand van het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

In artikel 22 van de Ambtsinstructie is bepaald dat de ambtenaar een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien kan aanleggen. Dit is slechts mogelijk indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchtingen, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden (zie Achtergrond, onder 5.).

In de Ambtsinstructie ligt aldus besloten dat het standaard aanleggen van handboeien tijdens het vervoer van een arrestant naar het politiebureau onjuist is. De politieambtenaar moet van geval tot geval de afweging maken of de aanwezige veiligheidsrisico's het toepassen van deze maatregel naar redelijk inzicht rechtvaardigen. In de Nota van Toelichting op de Ambtsinstructie is in dit verband opgenomen dat de vraag of het omleggen van handboeien in verband met de veiligheidsrisico's nodig is, afhangt van de omstandigheden die samenhangen met de persoon van de arrestant, de inrichting van de (dienst)auto, de situatie waarin wordt vervoerd en het ontbreken van de mogelijkheden om op andere wijze, met minder ingrijpende maatregelen een veilig transport te waarborgen (zie Achtergrond, onder 6).

8. Zoals hiervoor reeds is overwogen, waren de politieambtenaren in de rechtmatige uitoefening van hun bediening bij de aanhouding van verzoeker en de overbrenging naar het politiebureau.

9. De Nationale ombudsman is gebleken dat verzoeker zich verzette tegen zijn aanhouding door in eerste instantie weg te rennen en door - nadat hij door de politieambtenaren was ingehaald - zijn armen met kracht voor zijn lichaam te houden. Bovendien gaf verzoeker ook mondeling te kennen niet mee te willen werken omdat hij geen bekeuring wilde. Gelet hierop was er op dat moment sprake van een gevaar voor ontvluchting en kan het aanbrengen van handboeien als noodzakelijk worden aangemerkt. Door onder deze omstandigheden verzoeker te boeien, heeft de politie niet gehandeld in strijd met het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

II. Ten aanzien van het vervoer naar het politiebureau

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er voorts over dat de politieambtenaren onnodig hard hebben gereden toen zij hem van het ene politiebureau overbrachten naar een ander politiebureau. Hij voert hiertoe onder meer aan dat de agenten tijdens het transport met een snelheid van 120 kilometer per uur hebben gereden. Verzoeker stelt dat de agenten hem hierdoor in gevaar hebben gebracht.

2. In de interne klachtenprocedure heeft de betrokken politieambtenaar verklaard dat hij bij het transport van het districts bureau Tolsteeg naar bureau Paardenveld over de busbaan van de A. Scheltemabaan met een snelheid van 80 kilometer per uur heeft gereden, terwijl hem bekend is dat op deze weg een maximumsnelheid geldt van 50 kilometer per uur. Als reden voor deze overschrijding van de maximumsnelheid geeft hij op dat verzoeker verbaal nogal druk was. De betrokken ambtenaar benadrukt dat er nimmer sprake is geweest van gevaarlijk verkeersgedrag tijdens de overbrenging van verzoeker nu de Scheltemabaan uitsluitend wordt gebruikt voor streek- en stadsbussen en taxivervoer en geen obstakels heeft.

3. De korpsbeheerder liet in reactie hierop weten dat er inderdaad harder is gereden dan de toegestane snelheid, doch dat niet is gebleken dat hierbij de veiligheid van verzoeker dan wel de veiligheid van het overige verkeer nodeloos in gevaar is gebracht. De korpsbeheerder achtte deze klacht ongegrond.

4. De hoofdofficier van justitie gaf in de interne klachtenprocedure te kennen dat het overschrijden van de maximumsnelheid bij het transport van verzoeker volgens haar niet nodig was.

Beoordeling

5. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen.

6. De Nationale ombudsman is van mening dat politieambtenaren zich, als alle weggebruikers dienen te houden aan de bepalingen bij of krachtens de Wegenverkeerswet 1994 (WVW 94) en dat zij zich niet behoeven te houden aan deze bepalingen indien sprake is van bijzondere feiten en omstandigheden. Daartoe is een vrijstelling gegeven door de minister van Verkeer en Waterstaat. Krachtens artikel 62 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990) zijn weggebruikers verplicht gevolg te geven aan verkeerstekens die een gebod inhouden. De politie is hiervan vrijgesteld, echter met dien verstande dat van deze vrijstelling alleen gebruik mag worden gemaakt voor zover dit voor de uitvoering van de opgedragen taken noodzakelijk is (zie Achtergrond, onder 7) en waarbij de veiligheid van het verkeer dient te worden gewaarborgd. Van de politie mag worden verwacht dat zij zich bewust is van het belang van deze restricties voor de voorbeeldfunctie die zij heeft, en met name voor de geloofwaardigheid van haar

optreden bij het toezien op de naleving van verkeersvoorschriften door anderen.

7. Gedurende het onderzoek is het navolgende gebleken.

In de eerste plaats is komen vast te staan dat de betrokken ambtenaar sneller heeft gereden dan de toegestane maximumsnelheid van 50 km/uur. De betrokken ambtenaar heeft verklaard met ongeveer 80 km/uur over de busbaan te hebben gereden. In de tweede plaats is uit onderzoek niet komen vast te staan dat verzoeker gedurende de autorit naar het politiebureau een gevaar vormde. Hem waren immers reeds handboeien aangebracht. Door de betrokken politieambtenaar is als reden voor de overschrijding van de maximumsnelheid slechts naar voren gebracht dat verzoeker verbaal nogal druk was.

De Nationale ombudsman is op grond van het bovenstaande van oordeel dat niet is gebleken van bijzondere feiten en omstandigheden die het niet naleven van de bepalingen bij of krachtens de WVV 94 rechtvaardigen. Door de betrokken ambtenaar is dan ook niet overeenkomstig het vereiste van professionaliteit gehandeld.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van de behandelingsduur van de klacht

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er ten slotte over dat de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht zijn klacht niet binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen heeft afgehandeld. Verzoeker voerde hiertoe aan dat zijn op 18 oktober 2004 bij voormeld politiekorps ingediende klacht pas op 13 december 2005 is afgedaan.

2. In reactie hierop liet de korpsbeheerder weten dat het een terechte constatering is dat de behandelduur de daarvoor geldende termijnen ruimschoots heeft overschreden. De korpsbeheerder wees er daarbij echter op dat dit mede is veroorzaakt doordat het regionale politiekorps Utrecht verzoekers e-mailbericht van 18 oktober 2004 eerst op 3 november 2004 heeft ontvangen, alsmede door het opschorten van de klachtbehandeling van 11 januari 2005 tot 23 augustus 2005 in verband met een jegens verzoeker gestart strafrechtelijk traject. De korpsbeheerder acht de klacht gegrond voor zover dit betrekking heeft op de lange periode die is verstreken alvorens de klacht daadwerkelijk in behandeling is genomen.

Beoordeling

3. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden. Dit houdt in dat een bestuursorgaan klachten in beginsel binnen de daarvoor gestelde wettelijke termijnen moet afhandelen. Op grond van de

bepalingen uit de Algemene wet bestuursrecht (zie Achtergrond onder 8) is de maximale klachtafhandelingstermijn voor de politie tien weken en veertien weken als er een klachtenadviescommissie wordt ingeschakeld, welke termijn met maximaal vier weken kan worden verlengd en waarover de klager dan schriftelijk moet worden bericht. Verder uitstel is alleen mogelijk onder opgaaf van redenen en met instemming van de klager, waarbij het bestuursorgaan bovendien een zo kort mogelijke nieuwe termijn moet noemen. In de Klachtenregeling van het regionale politiekorps Utrecht is in artikel 17 eveneens bepaald dat een klacht binnen tien weken, dan wel binnen veertien weken indien advies wordt gevraagd aan de klachtencommissie, moet zijn afgehandeld. Indien deze termijnen niet worden gehaald, dient krachtens dit artikel tijdig, te weten voor het verstrijken van de behandelingstermijn, een verdagingbericht aan klager te worden verstuurd (zie Achtergrond onder 9).

4. Onweersproken is gebleven dat het e-mailbericht van verzoeker van 18 oktober 2004 eerst op 3 november 2004 door de korpsbeheerder is ontvangen alsmede dat de klachtbehandeling voor de periode van 11 januari 2005 tot 23 augustus 2005 in verband met een jegens verzoeker gestart strafrechtelijk traject opgeschort is geweest. Verzoeker heeft de transactie die hem was aangeboden uiteindelijk betaald. De behandeling van de klacht van verzoeker is vanaf het moment van ontvangst van zijn klacht door de commissie voor politiekachten van de politie Utrecht op 26 augustus 2005 voortgezet. Voorts staat vast dat de klacht van verzoeker bij brief van de korpsbeheerder van 13 december 2005 is afgedaan. Met betrekking tot de periode van ontvangst van de klacht van verzoeker tot het moment van opschorting van de behandeling is door de korpsbeheerder gelet op het voorgaande gehandeld overeenkomstig de voor klachtbehandeling geldende termijnen.

Vast staat dat de korpsbeheerder er zestien weken over heeft gedaan om de klacht na opschorting van de behandeling af te handelen, terwijl de maximale termijn die de politie zichzelf in de klachtenregeling heeft opgelegd veertien weken bedraagt. Niet gebleken is dat er in die tussentijd verdagingberichten aan verzoeker zijn gestuurd.

Nu er voor de periode na opschorting van de behandeling van verzoekers klacht tot de beslissing van de korpsbeheerder sprake was van een overschrijding van de maximaal toegestane termijn, concludeert de Nationale ombudsman dat er in zoverre is gehandeld in strijd met het vereiste van voortvarendheid.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Utrecht, is gegrond ten aanzien van:

- het vervoer naar het politiebureau, wegens schending van het vereiste van professionaliteit;
- de behandelingsduur van verzoekers klacht, voor zover dit betrekking heeft op de periode na opschorting van de behandeling van de klacht tot afhandeling van verzoekers klacht, wegens schending van het vereiste van voortvarendheid.

niet gegrond ten aanzien van:

- het geweldgebruik en het gebruik van handboeien.

Onderzoek

Op 1 september 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer K. te Utrecht, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Utrecht.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht (de burgemeester van Utrecht), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Daarnaast werd de betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven.

De betrokken ambtenaren maakten van deze gelegenheid geen gebruik.

In verband met haar verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Utrecht over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld haar zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar haar oordeel reden was.

De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De zeer uitgebreide reactie van verzoeker, waarin hij opnieuw alle zijns inziens van belang zijnde feiten onder de aandacht van de Nationale ombudsman bracht, gaf geen aanleiding

het verslag te wijzigen.

De korpsbeheerder gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

proces-verbaal van aanhouding, op ambtseed/-belofte opgemaakt en gesloten op 10 september 2004 door ambtenaren van het regionale politiekorps Utrecht;

processen-verbaal van bevindingen, op ambtseed/-belofte opgemaakt en gesloten op 10 september 2004 door ambtenaren van het regionale politiekorps Utrecht;

een melding met rapportage van een ambtenaar van het regionale politiekorps Utrecht van 10 september 2004 met aanvulling op 11 september 2004;

4. klachtbrief van verzoeker aan het regionale politiekorps Utrecht van 18 oktober 2004;

beslissing op verzoekers klacht van de korpsbeheerder van het regionale politiekorps van 13 december 2005;

verzoekers verzoekschrift van 1 september 2005, met bijlagen;

standpunt van de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht van 27 februari 2006, met bijlagen, waaronder:

- rapport van de klachtbehandelaar van het regionale politiekorps Utrecht van 7 februari 2006;

- advies van de klachtenadviescommissie van het regionale politiekorps Utrecht van 11 oktober 2005;

rapport van de klachtonderzoeker van het regionale politiekorps Utrecht gericht aan de korpschef van 20 december 2004;

kopie van de openbare bekendmaking van het Uitvoeringsbesluit APV Utrecht 2001 van 16 juni 2004;

kopie van het uitvoeringsbesluit krachtens artikel 40 van de APV Utrecht van 7 juni 2004;

kopie van de tekst van artikel 40 van de Algemene Plaatselijke Verordening Utrecht, met toelichting;

reactie van verzoeker van 10 april 2006, met bijlagen;

aanvullende informatie van verzoeker van 11 april 2006.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Algemene Plaatselijke Verordening Utrecht

Artikel 40

"1. Het is verboden op de weg, die deel uitmaakt van een door burgemeesters en wethouders aangewezen gebied, alcoholhoudende drank te nuttigen of aangebroken flessen, blikjes en dergelijke met alcoholhoudende drank bij zich te hebben;

2. Het bepaalde in artikel 2 geldt niet voor:

a. een terras dat behoort bij een inrichting, als bedoeld in artikel 1, onderdeel A, sub 1 van de Horecaverordening Utrecht 1993;

b. de plaats, niet zijnde een inrichting, als bedoeld onder a, waarvoor een ontheffing geldt krachtens artikel 35 van de Drank- en Horecawet."

2. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

Artikel 15, vierde lid

"Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraag."

3. Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens

Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is

in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

4. Politiewet 1993 (Wet van 9 december 1993, Stb. 724)

Artikel 2

"De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegde gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven."

Artikel 8, eerste en vijfde lid

"De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf.

De uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in het eerste tot en met vierde lid, dient in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn."

5. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar (Besluit van 8 april 1994, Stb. 275, in werking getreden op 1 april 1994)

Artikel 1 derde lid onder b

"3. In dit besluit wordt verstaan onder:

(...)

b. geweld: elke dwangmatige kracht van meer dan geringe betekenis uitgeoefend op personen of zaken (...)"

Artikel 4

"Het gebruik van een gewelddmiddel is uitsluitend toegestaan aan een ambtenaar:

a. aan wie dat gewelddmiddel rechtens is toegekend, voor zover hij optreedt ter uitvoering van de taak met het oog waarop het gewelddmiddel hem is toegekend, en

b. die in het gebruik van dat gewelddmiddel is geoefend."

2.3 Artikel 17

"1. De ambtenaar die geweld heeft aangewend, meldt dit aanwenden van geweld, de redenen die daartoe hebben geleid en de daaruit voortvloeiende gevolgen onverwijld schriftelijk aan zijn meerdere.

2. Indien de aanwending van het geweld lichamelijk letsel van meer dan geringe betekenis tot gevolg heeft gehad (...), dient deze melding tevens ter kennis te worden gebracht van de officier van justitie van het arrondissement waarbinnen het geweld is aangewend (...).

3. De melding, bedoeld in het eerste en tweede lid, geschiedt binnen 48 uur in de vorm van een rapport indien:

a. de gevolgen van het aangewende geweld daartoe, naar het oordeel van de meerdere, aanleiding geven, of

b. gebruik is gemaakt van enig gewelddoel en lichamelijk letsel dan wel de dood veroorzaakt is."

Artikel 22

"1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of

b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."

6. Nota van Toelichting, behorend bij de Ambtsinstructie

Artikel 22-23 (...)

"Handboeien mogen slechts worden aangelegd bij het vervoer van arrestanten. (...) De

omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot het omleggen van handboeien kunnen gelegen zijn in: de persoon van de arrestant, de inrichting van de (dienst)auto, de situatie

waarin vervoerd wordt en het ontbreken van de mogelijkheden om op andere wijze met minder ingrijpende maatregelen (bv. Door plaatsneming van een politieambtenaar naast de arrestant) een veilig transport te waarborgen. Bij omstandigheden die samenhangen met de persoon kan worden gedacht aan zijn gedrag, mogelijk eerdere ervaringen van de politie met deze persoon op grond waarvan moeilijkheden moeten worden gevreesd, dan wel de aard of de ernst van het feit waarvoor deze is aangehouden.(...)"

7. Krachtens artikel 147 van de Wegenverkeerswet 1994 kan de Minister van Verkeer en Waterstaat onder meer vrijstelling verlenen van het bepaalde in het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 voor het gebruik van de weg ten behoeve van openbare diensten. De "Beschikking houdende vrijstelling van de bepalingen van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990" van 31 maart 1994 (nummer RVR 172392; in werking getreden op 1 april 1994) van de Minister van Verkeer en Waterstaat vermeldt voor zover van belang:

"DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT

Overwegende, dat de politie een openbare dienst is (...)

BESLUIT: (...)

II aan de regio's (regionale politiekorpsen) ten behoeve van de bij hen in dienst zijnde ambtenaren van politie als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Politiewet 1993 en aan de Minister van Justitie ten behoeve van de bij het Korps landelijke politiediensten werkzaam zijnde ambtenaren van politie als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Politiewet 1993 alsmede ten behoeve van de bijzondere ambtenaren van politie als bedoeld in artikel 3, tweede lid, van de Politiewet 1993, vrijstelling te verlenen van de bepalingen van het RVV 1990.

III aan de uitoefening van de bevoegdheden, ontleend aan de vrijstelling, de volgende voorschriften te verbinden:

- a. de veiligheid van het verkeer dient zoveel mogelijk te worden gewaarborgd;
- b. van de vrijstelling mag alleen gebruik worden gemaakt voor zover dit voor de uitvoering van de opgedragen taken noodzakelijk is."

8. Artikel 9:11 van de Algemene wet Bestuursrecht

"1. Het bestuursorgaan handelt de klacht af binnen zes weken of - indien afdeling 9.1.3 van toepassing is - binnen tien weken na ontvangst van het klaagschrift.

2. Het bestuursorgaan kan de afhandeling voor ten hoogste vier weken verdagen. Van de verdaging wordt schriftelijk mededeling gedaan aan de klager en aan degene op wiens

gedraging de klacht betrekking heeft."

9. Artikel 17 van de Klachtenregeling politie Utrecht d.d. 1 januari 2004

"Verdaging

1. De termijn voor afdoening van de klacht waarover niet door de commissie politiekklachten is geadviseerd, bedraagt maximaal tien weken.
2. De termijn voor de afdoening van de klacht door de korpsbeheerder, na advisering door de commissie politiekklachten, bedraagt maximaal veertien weken.
3. De korpsbeheerder kan de afhandeling van een klacht voor een periode van maximaal vier weken verdagen. Klager en beklagde ontvangen voor het verstrijken van de in het eerste respectievelijk tweede lid genoemde termijn, schriftelijk bericht van het feit dat de afhandeling wordt verdaagd."